

**OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA
W POZNANIU**

**WYNIKI
EGZAMINU MATURALNEGO
Z HISTORII
RAPORT**

**WOJEWÓDZTWA
LUBUSKIE*WIELKOPOLSKIE*ZACHODNIOPOMORSKIE**

2011

Historia

Pisemny egzamin z historii został przeprowadzony w całym kraju 18 maja 2011 r. Maturzyści, tak jak w poprzednim roku, mogli zdawać historię jako przedmiot dodatkowy, przedmiotem obowiązkowym był wyłącznie dla tych zdających, którzy zdawali go we wcześniejszych latach jako obowiązkowy i nie zdali lub podwyższali uzyskany wynik. Do egzaminu przystąpiło łącznie 3467 maturzystów, co oznacza, że utrzymuje się nadal, trwająca od roku 2005, tendencja spadkowa. Poziom podstawowy pisało 1887 maturzystów, poziom rozszerzony 1580.

W tym roku poziomu rozszerzonego z historii nie pisali absolwenci liceów uzupełniających i techników uzupełniających.

Tak jak w roku ubiegłym historia jako przedmiot dodatkowy (a dla powtarzających lub podnoszących wynik - obowiązkowy) mogła być zdawana na poziomie podstawowym albo na poziomie rozszerzonym, a wynik nie decydował o tym, czy absolwent zdał lub nie zdał egzamin. Wyboru poziomu dokonywał zdający, składając deklarację maturalną.

Egzamin w poziomie podstawowym trwał 120 minut, w poziomie rozszerzonym 180 minut.

Absolwenci szkół i oddziałów dwujęzycznych zdający egzamin maturalny z historii nauczanej w języku obcym, będącym drugim językiem nauczania, rozwiązywali w dniu 24 maja 2011 r. dodatkowy arkusz, zawierający zadania w drugim języku nauczania - angielskim, niemieckim lub francuskim. Ta część egzaminu trwała 80 minut, a jej wynik również nie miał wpływu na to, czy maturzysta zdał egzamin maturalny.

I. Opis zestawów egzaminacyjnych (arkuszy)

Zadania zawarte w arkuszach egzaminacyjnych sprawdzały, tak jak w poprzednich latach, umiejętności odpowiadające standardom wymagań egzaminacyjnych z historii. Pozwalały zdającym wykazać się:

- w obszarze I - znajomością faktografii i terminologii historycznej w stopniu umożliwiającym rozumienie przeszłości w odniesieniu do:
 - państw – ich organizacji, struktury władzy, terytorium,
 - systemów politycznych
 - struktury i organizacji społeczeństw
 - życia gospodarczego
 - wydarzeń politycznych i militarnych oraz konfliktów i kryzysów społecznych, gospodarczych i ideologicznych
 - znajomości i działalności najważniejszych postaci, dynastii, grup społecznych,
 - życia religijnego,
 - osiągnięć cywilizacyjnych,
 - osiągnięć kultury i sztuki, myśli politycznej i filozoficznej,

- w obszarze II - umiejętnością stosowania faktografii i terminologii historycznej do wyjaśnienia procesu historycznego,
- w obszarze III - umiejętnością przedstawienia oraz oceniania wydarzeń i zjawisk historycznych, a także formułowania przejrzystej i logicznej wypowiedzi pisemnej.

Wagę procentową punktów możliwych do uzyskania za umiejętności sprawdzane podczas egzaminu szczegółowo przedstawiają dane w tabeli nr 1.

Tabela 1. Waga procentowa punktów możliwych do uzyskania za umiejętności sprawdzane podczas egzaminu.

	Obszar I wiadomości i rozumienie		Obszar II korzystanie z informacji		Obszar III tworzenie informacji	
	Liczba pkt za standard	Waga %	Liczba pkt za standard	Waga %	Liczba pkt za standard	Waga %
Arkusz PP	24	24	69	69	7	7
Arkusz PR	5	10	22	44	23	46

Arkusz na poziomie podstawowym zawierał 33 zadania, w tym zadania złożone, w których w poszczególnych częściach badano szczegółowe umiejętności. Zadania obejmowały historię Polski od jej początków do XX wieku i historię powszechną w epokach od starożytności do XX wieku. Uwzględniono wszystkie trzy obszary standardów wymagań egzaminacyjnych. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań w arkuszu egzaminacyjnym na poziomie podstawowym zdający mógł uzyskać 100 punktów.

Arkusz dla poziomu rozszerzonego składał się z trzech części. Część I sprawdzała wiadomości i umiejętności ustalone w standardach wymagań egzaminacyjnych z historii dla poziomu podstawowego i rozszerzonego. Różnego typu zadania otwarte i zamknięte sprawdzały treści związane z historią Polski i historią powszechną. Za poprawne rozwiązanie 14. zadań zdający mógł otrzymać maksymalnie 20 punktów.

Część II i III została zatytułowana „*Przemiany ustrojowe od starożytności do XX wieku*”. W części II zdający wykonywali polecenia do zamieszczonych w arkuszu różnorodnych źródeł wiedzy historycznej z zakresu historii starożytnej i XIX wieku. Rozwiązywali 9 zadań związanych z analizą tych źródeł. Za poprawne rozwiązanie zadań, w tej części zdający mogli uzyskać maksymalnie 10 punktów.

W części III arkusza zdający pisali wypracowanie na jeden z dwóch zaproponowanych tematów. Tematy dotyczyły przemian ustrojowych w Rzeczypospolitej w latach 1764-1795

i ich zgodności z ideologią oświecenia (epoka nowożytna) oraz ustroju II Rzeczypospolitej, należało odpowiedzieć, czy II Rzeczpospolita była państwem demokratycznym (czasy współczesne).

Zaproponowane tematy poruszały ten sam problem, co źródła, ale dotyczyły innych epok historycznych. Za poprawne wypracowanie w części III zdający mógł otrzymać maksymalnie 20 punktów. Łącznie za zadania w arkuszu na poziomie rozszerzonym absolwent mógł uzyskać maksymalnie 50 punktów.

II. Interpretacja osiągnięć zdających

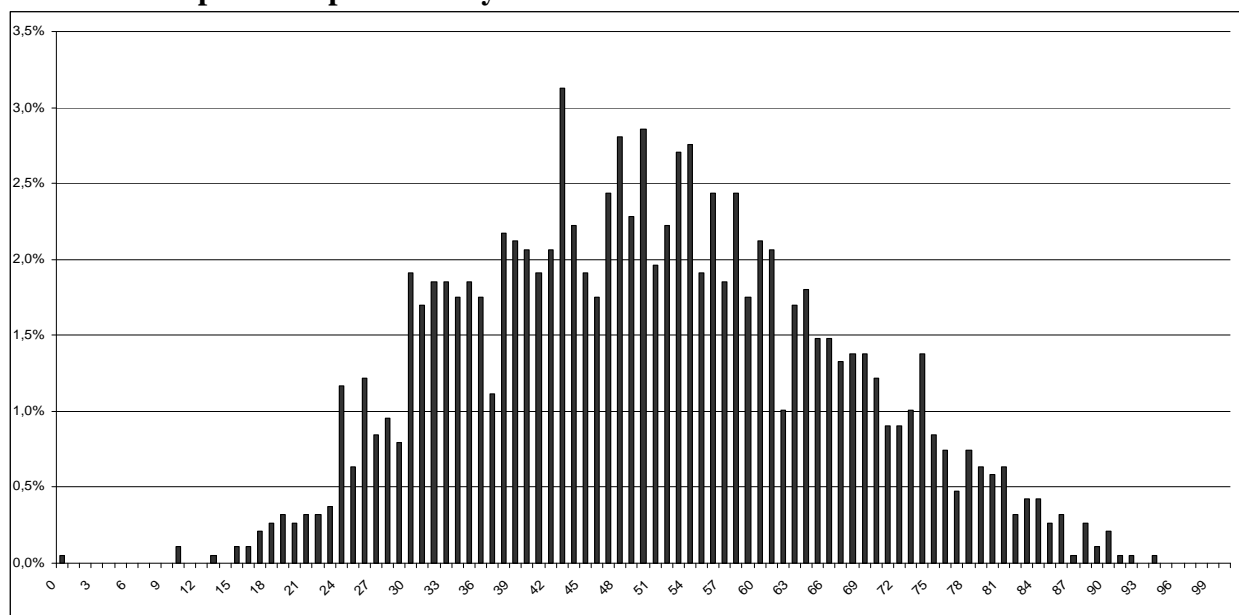
Wyniki z egzaminu na poziomie podstawowym

W tabeli nr 2 znajdują się podstawowe parametry statystyczne wyników uzyskanych za zadania z arkusza na poziomie podstawowym. Natomiast rozkład wyników uzyskanych przez zdających, przedstawiono na wykresie nr 1.

Tabela 2. Parametry statystyczne opisujące wyniki z arkusza na poziomie podstawowym

Kraj	Okręg							
Średni wynik punktowy	Średni wynik punktowy	Odchylenie standardowe	Mediana (wynik środkowy)	Modalna (wynik najczęściej występujący)	Maksymalny wynik	Minimalny wynik	Średni wynik procentowy	Współczynnik łatwości
50,25	50,50	15,60	50	43	94	0	50,50	0,50

Wykres 1. Rozkład wyników punktowych uzyskanych przez zdających egzamin na poziomie podstawowym

Na podstawie danych z tabeli 2. i wykresu 1. statystyczny maturzysta uzyskał wynik 50, 50 punktu, co stanowi 50,50 % liczby punktów możliwych do uzyskania za rozwiązanie zadań z arkusza na poziomie podstawowym i jest niższy niż w roku ubiegłym (54,33). Inaczej niż w roku ubiegłym (i roku 2009) rozłożyły się miary tendencji centralnej: średnia arytmetyczna (50,50 pkt) i mediana (50 pkt) w przybliżeniu są sobie prawie równe, natomiast modalna ma niższą wartość (43 pkt), co sugeruje niesymetryczny i oddalony nieco od normalnego rozkład wyników. Nieco niższa wartość mediany i wyraźnie niższa wartość modalnej od średniej arytmetycznej wskazuje przesunięcie wyników w lewo – rozkład jest lekko prawoskośny. Oznacza to, że maturzyści i w tym roku uzyskali mniejszą liczbę wyników najwyższych. Rozstęp wyników wynosi 94 punkty, dużo więcej niż w roku 2010 (87), wskazuje to na utrzymujące się, a nawet pogłębiające się, duże zróżnicowanie umiejętności zdających. Nikt nie uzyskał wyniku maksymalnego – 100 punktów, najwyższy wynik to 94 pkt. Jest to wynik niższy niż w roku ubiegłym (98 pkt), natomiast najniższy wynik to 0 pkt (otrzymał go jeden zdający), dużo niższy niż w roku 2010 (11 pkt) i w roku 2009 (17 pkt). Kolejna najniższa liczba uzyskanych punktów to 10 (również niższa niż w latach poprzednich), co nadal może być konsekwencją tego, iż egzamin maturalny z historii nie jest egzaminem obowiązkowym i nie ma wpływu na to, czy maturzysta zdał egzamin maturalny.

Dane szczegółowe dla poszczególnych województw zamieszczono w tabelach 3, 4, 5.

Tabela 3. Województwo lubuskie

Liczba zdających – 316

Średni wynik punktowy	Modalna (wynik najczęściej występujący)	Maksymalny wynik	Minimalny wynik	Średni wynik procentowy	Współ-Czynnik łatwości
50,29	54	88	15	50,29	0,50

Tabela 4. Województwo wielkopolskie

Liczba zdających – 1.017

Średni wynik punktowy	Modalna (wynik najczęściej występujący)	Maksymalny wynik	Minimalny wynik	Średni wynik procentowy	Współ-Czynnik łatwości
49,88	48	94	0,00	49,88	0,50

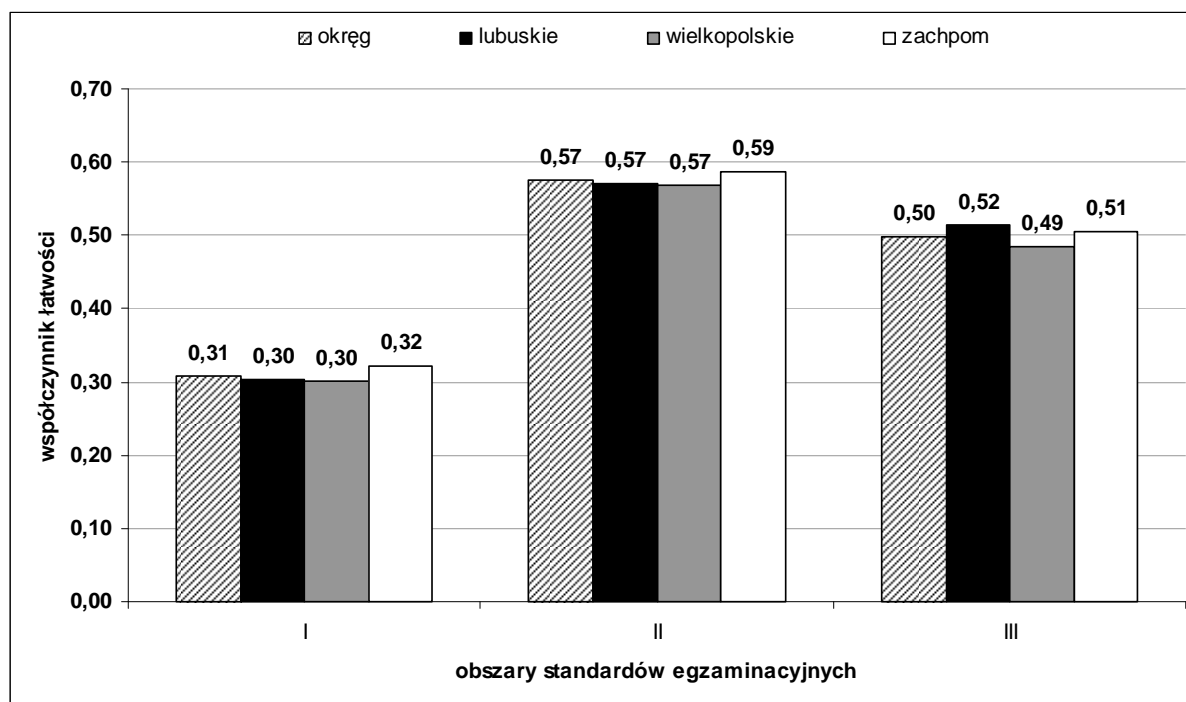
Tabela 5. Województwo zachodniopomorskie

Liczba zdających – 554

Średni wynik punktowy	Modalna (wynik najczęściej występujący)	Maksymalny wynik	Minimalny wynik	Średni wynik procentowy	Współczynnik łatwości
51,76	43	91	13	51,76	0,52

Umiejętności sprawdzane za pomocą zadań z **arkusza na poziomie podstawowym** sprawiały absolwentom różną trudność. Informują o tym współczynniki łatwości. Wykres nr 2 przedstawia porównanie współczynników łatwości w obszarze poszczególnych standardów egzaminacyjnych (I, II, III) w odniesieniu do osiągnięć maturzystów w Okręgu i w województwach.

Wykres 2. Osiągnięcia absolwentów w zakresie wiadomości i umiejętności z poszczególnych obszarów standardów egzaminacyjnych na poziomie podstawowym z uwzględnieniem układu terytorialnego.

Współczynnik łatwości (0,52) obliczany na podstawie wyników za opanowane przez maturzystów umiejętności w odniesieniu do standardów wymagań egzaminacyjnych świadczy o tym, że zdający, tak jak i w latach ubiegłych, nie w pełni opanowali wszystkie umiejętności sprawdzane podczas egzaminu maturalnego. Wyniki uzyskane w obszarach I i III są niższe niż w roku 2010, w obu obszarach współczynnik

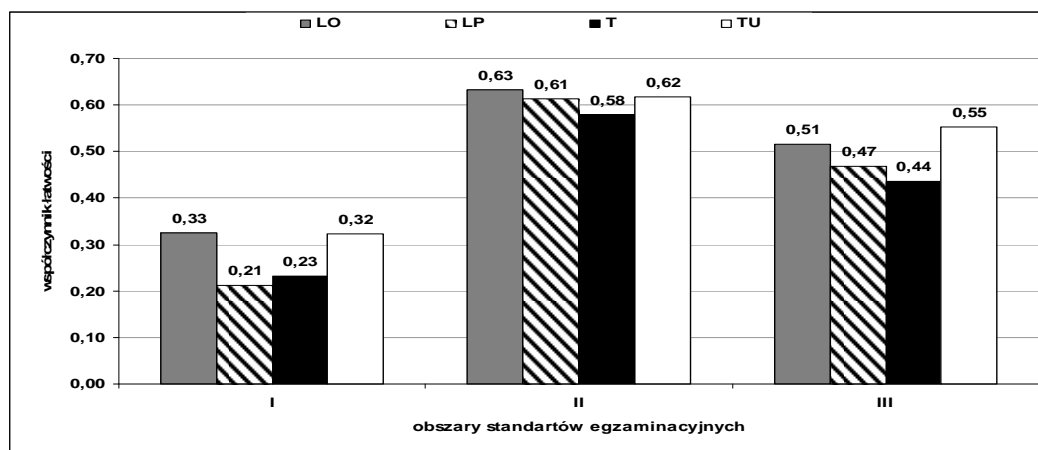
łatwości jest niższy w stosunku do ubiegłego roku o 0,10. Zbliżony do roku poprzedniego (i 2009) jest wynik uzyskany w obszarze II, ale również niższy o 0,2. Utrzymuje się tendencja rosnąca zróżnicowania współczynnika łatwości między poszczególnymi obszarami, w tym roku zamyka się ono między 0,31 (w obszarze I) a 0,53 (w obszarze II), różnica wynosi, więc 0,22 (w roku 2010 wynosiła 0,13; w 2009 – 0,09), jeżeli chodzi o opanowanie wiedzy i umiejętności w tych dwóch obszarach. Należy zauważyć, iż zdający uzyskali najniższy wynik w obszarze I (dużo niższy niż w roku ubiegłym), natomiast zmienił się obszar, jeżeli chodzi o uzyskanie najwyższych wyników. W tym roku jest to obszar II, a w ubiegłym był to obszar III. Jak wynika z danych, poprawa wyników, w stosunku do roku ubiegłego, nastąpiła tylko w obszarze II, natomiast dużo niższe są one w obszarze I i nieco niższe w obszarze III. Trudno jednoznacznie powiedzieć, co jest tego przyczyną. Jedną z nich może być brak wiedzy (faktografii i terminologii historycznej) u zdających, problem ze zrozumieniem poleceń lub brak analizy ich treści, a z drugiej strony nie bez wpływu na to pozostaje fakt, że egzamin ten nie decyduje czy maturzysta zda maturę.

W porównaniu z latami ubiegłymi, utrzymuje się niewielkie zróżnicowanie między poszczególnymi województwami Okręgu. W obszarach I i II, kolejny raz, najlepiej opanowali umiejętności zdający w województwie zachodniopomorskim, natomiast w III obszarze zdający w województwie lubuskim.

Nadal utrzymuje się zróżnicowanie (biorąc pod uwagę współczynnik łatwości) w opanowaniu umiejętności na poziomie podstawowym w poszczególnych typach szkół ponadgimnazjalnych.

Dane na wykresie nr 3 przedstawiają porównanie współczynników łatwości uzyskanych za umiejętności z obszarów standardów egzaminacyjnych dla maturzystów z różnych typów szkół.

Wykres 3. Osiągnięcia absolwentów różnych typów szkół w zakresie wiadomości i umiejętności z poszczególnych obszarów standardów egzaminacyjnych na poziomie podstawowym.

Umiejętności w obszarach I i II standardów na najwyższym poziomie opanowali absolwenci liceów ogólnokształcących, tak, jak w roku poprzednim, jednak w obszarze I jest to wynik niższy w stosunku do roku 2010 o 0,19, a w obszarze II wyższy o 0,07 ; zbliżone do najwyższych, uzyskali absolwenci techników uzupełniających (ogólna liczba zadających to 15 osób), ale i ich wynik w obszarze I w stosunku do roku poprzedniego jest niższy o 0,06, a w obszarze II wyższy o 0,21. W obszarze III umiejętności na najwyższym poziomie, po raz pierwszy, opanowali absolwenci techników uzupełniających, a z kolei bliski najwyższemu, absolwenci liceów ogólnokształcących. Przy czym, w stosunku do roku 2010, absolwenci techników uzupełniających uzyskali w obszarze tym wynik wyższy o 0,14, a liceów ogólnokształcących o niższy o 0,11. W pozostałych typach szkół współczynniki łatwości we wszystkich obszarach utrzymują się na poziomie bardzo zbliżonym, tak też było w roku ubiegłym.

W tym roku, absolwenci wszystkich typów szkół uzyskali niskie wyniki w obszarze I, w żadnej szkole nie przekroczyły one 0,35 (najwyższy absolwenci LO – 0,33), czyli za umiejętności historyczne statystyczny maturzysta z tych grup zdających uzyskał poniżej 0,35% maksymalnej liczby punktów w tym obszarze. Są to wyniki dużo niższe niż w roku ubiegłym. Natomiast dużo wyższe wyniki i zbliżone do siebie uzyskali absolwenci wszystkich typów szkół w obszarze II (w trzech typach szkół wyniki przekroczyły 0,6). W obszarze III wyniki wyższe w stosunku do roku ubiegłego uzyskali absolwenci techników uzupełniających o 0,14 i liceów profilowanych o 0,02, dużo niższe wyniki w stosunku do roku 2010 uzyskali absolwenci liceów ogólnokształcących o 0,11 i techników o 0,08 (w ubiegłym roku absolwenci tych typów szkół mieli wyniki najwyższe). Należy zwrócić uwagę na wysokie wartości wyników we wszystkich trzech obszarach uzyskanych przez absolwentów techników uzupełniających.

W tym roku wystąpiło mniejsze zróżnicowanie współczynnika łatwości między poszczególnymi typami szkół. W obszarze I zamyka się ono między 0,33 a 0,21 – różnica wynosi 0,12 (w ubiegłym roku wynosiła 0,14), w obszarze II między 0,63 a 0,58 – różnica wynosi 0,05 (w ubiegłym roku – 0,15), w obszarze III między 0,55 a 0,44 - różnica wynosi 0,11 (w ubiegłym roku 0,23).

Ilustrację realizacji poszczególnych zadań z arkusza na poziomie podstawowym stanowi wykres nr 4 i tabela nr 6, gdzie przedstawiono współczynniki łatwości poszczególnych zadań z arkusza na poziomie podstawowym dla wszystkich zdających w Okręgu.

Wykres 4. Współczynnik łatwości dla poszczególnych zadań z arkusza na poziomie podstawowym.

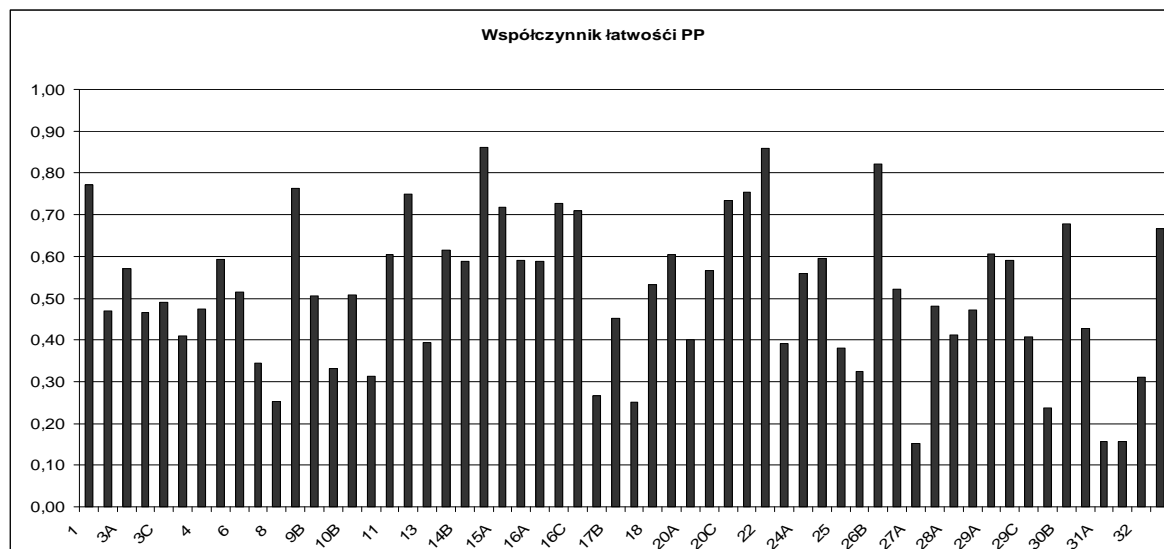

Tabela 6. Klasy łatwości zadań w arkuszu na poziomie podstawowym

Współczynnik łatwości	Zadanie	Numery zadań
0,00 – 0,19	bardzo trudne	27A, 31A, 31B
0,20 – 0,49	trudne	2, 3B, 3C, 3D, 4, 7, 8, 10A, 10B, 10C, 13A, 13B, 17A, 17B, 17C, 20A, 23, 25, 26A, 27B, 28A, 28B, 29C, 30A, 30C, 32
0,50 – 0,69	umiarkowanie trudne	3A, 5, 6, 9B, 10B, 11, 14A, 14B, 15B, 16A, 18, 19, 20B, 24A, 24B, 26C, 29A, 29B, 30B, 33
0,70 – 0,89	łatwe	1, 9A, 12, 14C, 15A, 16B, 16C, 20C, 21, 22, 26B
0,90 – 1,00	bardzo łatwe	nie wystąpiła

Na podstawie danych przedstawionych w tabeli nr 6 i na wykresie nr 4 można stwierdzić, że zadaniami bardzo trudnymi okazały się 4 zadania (zadania nr: 27A, 31A, 31B), tak jak w roku ubiegłym. W zadaniu 27A i 31A należało na podstawie tekstu i własnej wiedzy podać informacje z okresu historii najnowszej, zadanie 31B wymagało od zdającego wiedzy faktograficznej.

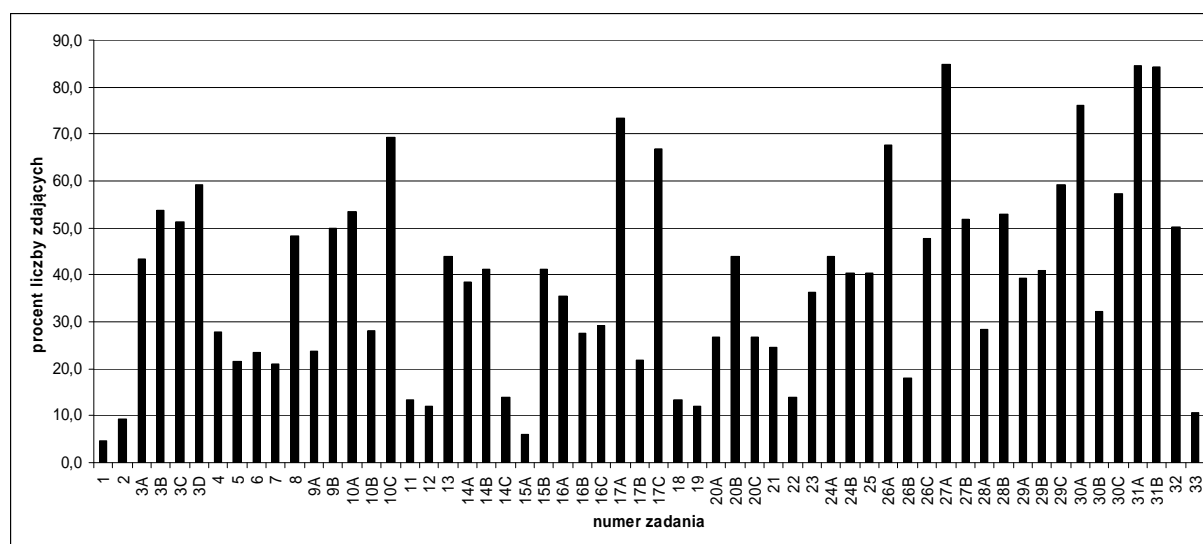
Trudnymi okazało się, tak jak w roku ubiegłym, 25 zadań. Do tej grupy należą zadania związane umiejscowieniem wydarzeń w czasie i przestrzeni (zadania nr: 2, 4, 7, 23, 32) z faktografią historyczną (zadania nr: 3D, 8, 10B, 10C, 17B, 17C, 20A, 26A, 27B, 28A, 28B, 29C, 30C), z identyfikacją postaci na podstawie tekstu (zadanie nr 13A), rozpoznanie wydarzenia na podstawie tekstu (zadania nr: 13B, 17A) z rozpoznanie informacji zawartych w tekście (zadania nr: 3B, 3C, 10A), z analizą źródła ikonograficznego (zadanie nr 25, 30A). Trudność tych zadań polegała na tym, iż kolejny raz zdający nie posiadali wiedzy

historycznej, czasami elementarnej, jak w przypadku zadania nr 7, w którym należało znać chronologię ważnych wydarzeń z historii Polski okresu średniowiecza czy zadanie nr 8, w którym na podstawie opisu należało podać nazwy grup społecznych występujące w średniowiecznym mieście lub odczytać z kopii plakatu informacje dotyczące referendum w Polsce w 1946 r. Problem dotyczący braku wiedzy u zdających z okresu historii najnowszej był sygnalizowany już w ostatnich trzech latach. Zadań umiarkowanie trudnych dla zdających było 20 (w roku 2009 - 16), łatwych 11 zadań (w roku 2009 – 16). W tej grupie są zadania, w których: do podanego źródła ikonograficznego należało przyporządkować daną cywilizację (zadanie 1), odczytać dane z wykresu (zadanie 9A), odczytać informacje z mapy (zadanie 12), wyjaśnić, dlaczego innym państwom zależało na podtrzymywaniu praktyki zrywania sejmów w Rzeczypospolitej (zadanie 14C), odczytać informacje z tekstu (zadania 15A i 21, 26B), odczytać informacje z drzewa genealogicznego (zadanie 16B, 16C), dokonać analizy danych statystycznych (zadanie 20C), dokonać analizy źródła ikonograficznego (zadanie 22). Żadne z zadań nie okazało się zadaniem bardzo łatwym, co nie miało miejsca w poprzednich latach.

Dla tegorocznych maturzystów, mimo niższego wyniku średniego, zadania z arkusza na poziomie podstawowym okazały się umiarkowanie trudne (tak jak w latach 2009 i 2010), na co wskazuje współczynnik łatwości arkusza, wynosi on 0,52 (w roku 2010 – 0,54).

Dane na wykresie nr 5 przedstawiają procent zdających, którzy nie podjęli lub nie rozwiązyali zadań z arkusza na poziomie podstawowym.

Wykres 5. Procent zdających, którzy nie podjęli lub nie rozwiązyali zadań z arkusza na poziomie podstawowym.

Najwięcej maturzystów, bo aż 85% (ale mniej w stosunku do roku ubiegłego o 4 punkty procentowe) nie udzieliło poprawnej odpowiedzi lub nie podjęło próby rozwiązania zadań 27A i 31 A, zadania te zakwalifikowały się też jako zadania bardzo trudne. Należało w nich na podstawie tekstu i własnej wiedzy podać informacje z okresu historii

najnowszej. W zadaniu nr 31B 84 % maturzystów nie potrafiło podać nazwy organizacji opozycyjnej powstałej w celu pomocy osobom represjonowanym za udział w wydarzeniach w Ursusie i w Radomiu, które miały miejsce w 1976 r. (historia najnowsza). 76% zdających nie potrafiło w zadaniu nr 30A podać na podstawie plakatu (bardzo czytelny, z tekstem „*Tak, tak, Tak*”) i tekstów nazwy głosowania używanej w historiografii (historia najnowsza). 73 % maturzystów w zadaniu 17A miało problem z rozpoznaniem, na podstawie tekstu, tak istotnego wydarzenia, jak był Kongres wiedeński. Ponad 60% zdających nie poradziło sobie z rozwiązaniem zadań: 10C, 17C i 26A. W zadaniu 10C należało rozstrzygnąć, na podstawie tekstu i własnej wiedzy, czy postanowienia dotyczące terytorium Królestwa Polskiego zawarte w dokumencie unii polsko – litewskiej z 1385 roku zostały zrealizowane do połowy XV wieku. W zadaniu 17C należało po rozpoznaniu wydarzenia, na podstawie, z czym zdający nie poradzi sobie (17A) podać dwie zasady polityki europejskiej, którymi kierowali się politycy – uczestnicy tego wydarzenia. Nie mogąc rozpoznać wydarzenia, nie mogli podać zasad. Podobnie w zadaniu 26A, należało podać rok wydarzenia opisanego w wierszu, którym był rok 1920, a opisane wydarzenie, to ofensywa Armii Czerwonej (po raz kolejny problem stanowiły wiadomościami z okresu historii najnowszej). Ponad 50 % maturzystów (co drugi), nie rozwiązało dziewięciu zadań, nie licząc omówionych powyżej, (w ubiegłym roku było to jedno zadanie, a w roku 2009 sześć) - nie potrafili: wskazać źródła, dotyczącego wojny, której skutkiem było przyłączenie do Rzymu zamorskiej posiadłości Kartaginy oraz źródła, które zawierało skutki wojny punickiej, w której wodzem wojsk Kartaginy był Hannibal, podać nazwy ustroju politycznego Rzymu w okresie wojen punickich, na podstawie tekstów podać nazw miejscowości, w których zawarte zostały umowy (unie) polsko – litewskie, wskazać okresu, w którym został podpisany układ w Locarno, wskazać spośród podanych nazwę jednostki wojskowej, której dowódca był gen. Władysław Anders, po rozpoznaniu z treści tekstu miejsca konferencji (Jałta), podać jej postanowienia dotyczące wschodniej granicy Polski, podać nazwy partii, której zależało na podaniu rzeczywistych wyników referendum w 1946 r., wskazać wydarzenie chronologicznie pierwsze i ostatnie z okresu historii najnowszej.

Na podstawie analizy wyników zdających na **poziomie podstawowym** można stwierdzić, że maturzyści, dokonali postępów w obszarze II, uzyskali dużo niższe wyniki w obszarze I i niższe w obszarze III. Nie mieli trudności z zadaniami opartymi na: źródle ikonograficznym dotyczącym starożytnych cywilizacji, danych statystycznych, treści mapy, informacjach z tablicy genealogicznej. Natomiast kolejny raz wykazali się brakiem podstawowej wiedzy historycznej z wszystkich epok, ale przede wszystkim z okresu historii najnowszej.

Wyniki egzaminu na poziomie rozszerzonym

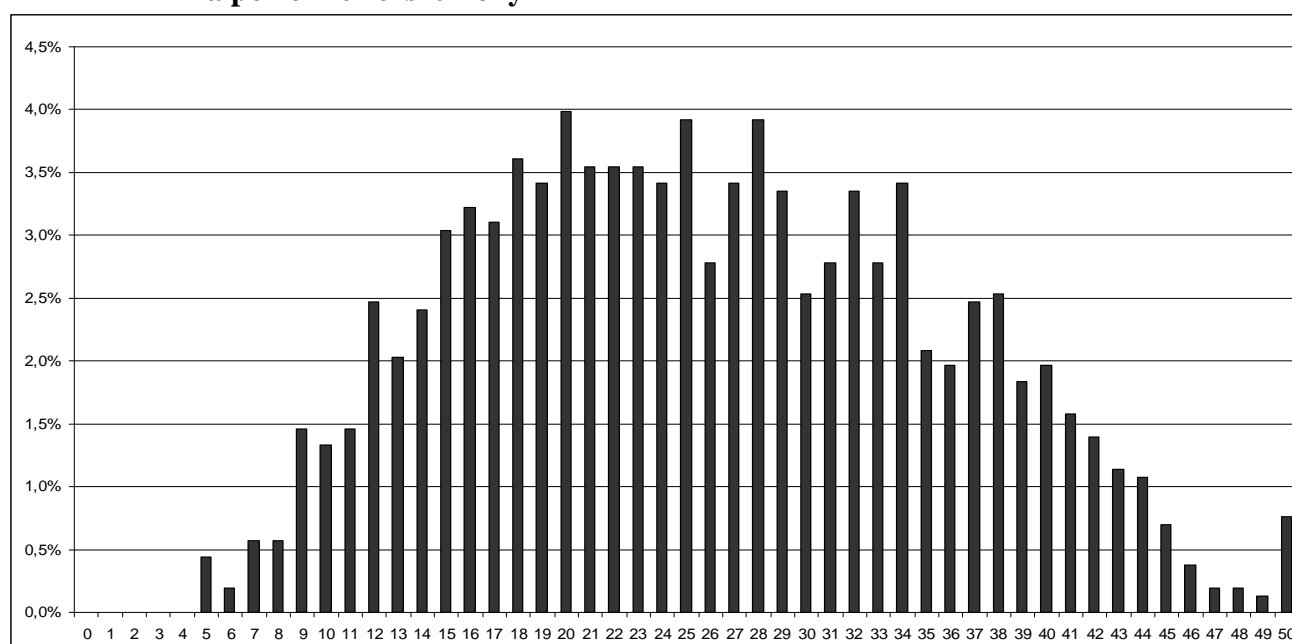
Struktura arkusza na poziomie rozszerzonym wymaga od zdającego wykazania się zarówno konkretną wiedzą historyczną, jak i umiejętnościami.

W tabeli nr 7 znajdują się podstawowe parametry statystyczne wyników uzyskanych za zadania z arkusza na poziomie rozszerzonym. Natomiast rozkład wyników uzyskanych przez zdających, przedstawiono na wykresie nr 6.

Tabela 7. Parametry statystyczne opisujące wyniki zadań z arkusza na poziomie rozszerzonym

Kraj	Okręg							
Średni wynik punktowy	Średni wynik punktowy	Odchylenie standardowe	Mediana (wynik środkowy)	Modalna (wynik najczęściej występujący)	Maksymalny wynik	Minimalny wynik	Średni wynik procentowy	Współczynnik łatwości
25,57	25,79	9,71	25	20	50	5	51,61	0,52

Wykres 6. Rozkład wyników punktowych uzyskanych przez zdających egzamin na poziomie rozszerzonym

W tym roku wszystkie wyniki, z wyjątkiem wyniku maksymalnego i minimalnego, za zadania z **arkusza poziomu rozszerzonego** są niższe w porównaniu z rokiem ubiegłym. Statystyczny maturzysta uzyskał wynik 25,79 pkt (niższy o ok.0,4 punktu procentowego), co stanowi 51,61 % (w ubiegłym roku było to 52,36%) liczby punktów możliwych do uzyskania. Wynik najczęściej występujący (modalna) ma wartość 20 pkt (uzyskało go 63 zdających), w roku 2010 było to 27 pkt. (ale w roku 2009 15 pkt). Modalna w tym roku jest niższa od pozostałych miar tendencji centralnej: średniej arytmetycznej (25,79 pkt) i mediany (25 pkt), co sugeruje, że rozkład wyników jest niesymetryczny, wyniki przesunięte są w lewo – rozkład jest prawoskośny. Oznacza to, że zdający uzyskali mniejszą liczbę wyników

wysokich, (większa liczba była w roku 2010, ale też mniejsza w roku 2009 i roku 2008). Natomiast rozstęp wyników jest mniejszy niż w roku 2010 (47 pkt), wynosi 45 pkt, co jednak wskazuje na utrzymywanie się dużego zróżnicowania umiejętności zdających. Na taki rozkład wyników wpływ miał zapewne i w tym roku fakt, iż historia zdawana była tylko jako przedmiot dodatkowy.

Wynik maksymalny – 50 punktów osiągnęło 12 zdających, tyle samo, co w roku poprzednim (roku 2009 była to liczba 10. zdających)

Należy zauważyć, że kolejny raz, w arkuszu w poziomie rozszerzonym, biorąc pod uwagę średni wynik, na najwyższym poziomie opanowali umiejętności i wykazali się wiedzą zdający w województwie lubuskim (w stosunku do województwa lubuskiego o 0,85 wartości, do województwa wielkopolskiego o 3,98).

Dane szczegółowe dla poszczególnych województw zamieszczono w tabelach 8, 9, 10.

Tabela 8. Województwo lubuskie

Liczba zdających – 207

Średni wynik punktowy	Modalna (wynik najczęściej występujący)	Maksymalny wynik	Minimalny wynik	Średni wynik procentowy	Współczynnik łatwości
27,22	23	50	5	54,44	0,54

Tabela 9. Województwo wielkopolskie

Liczba zdających – 1.071

Średni wynik punktowy	Modalna (wynik najczęściej występujący)	Maksymalny wynik	Minimalny wynik	Średni wynik procentowy	Współczynnik łatwości
25,23	18	50	5	50,48	0,50

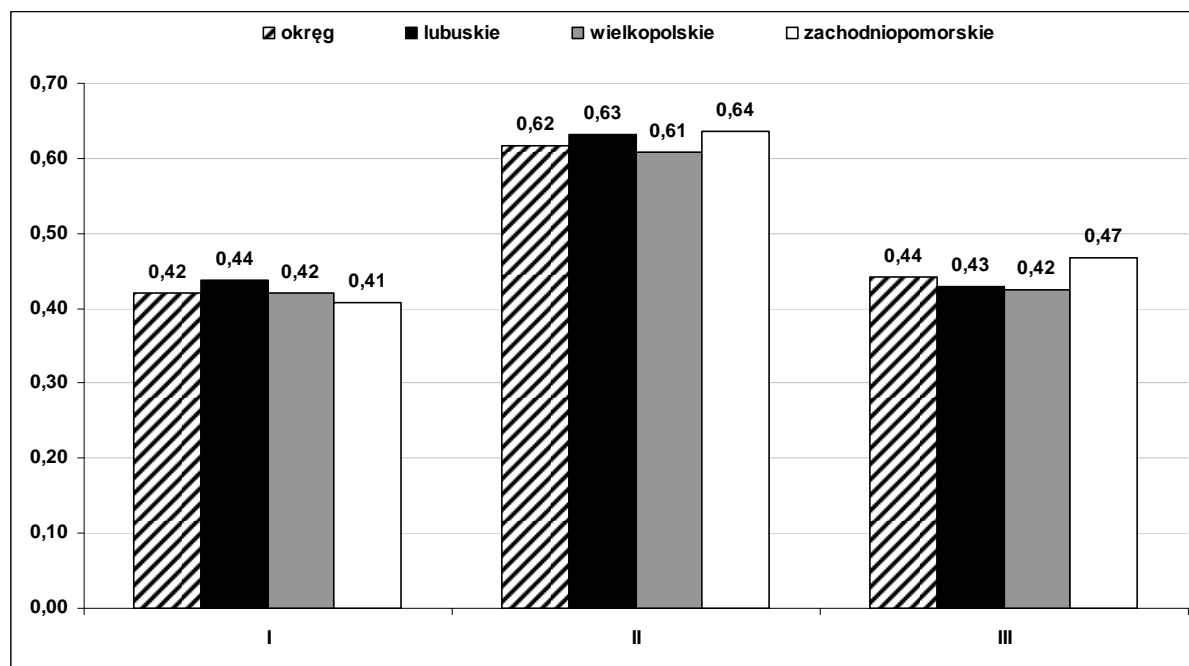
Tabela 10. Województwo zachodniopomorskie

Liczba zdających 302

Średni wynik punktowy	Modalna (wynik najczęściej występujący)	Maksymalny wynik	Minimalny wynik	Średni wynik procentowy	Współczynnik łatwości
26,79	20	50	5	53,65	0,54

Wykres nr 7 przedstawia porównanie współczynników łatwości w obszarze standardów egzaminacyjnych (I, II, III) w odniesieniu do maturzystów w poszczególnych województwach Okręgu.

Wykres 7. Osiągnięcia absolwentów w zakresie wiadomości i umiejętności z poszczególnych obszarów standardów egzaminacyjnych na poziomie rozszerzonym z uwzględnieniem układu terytorialnego

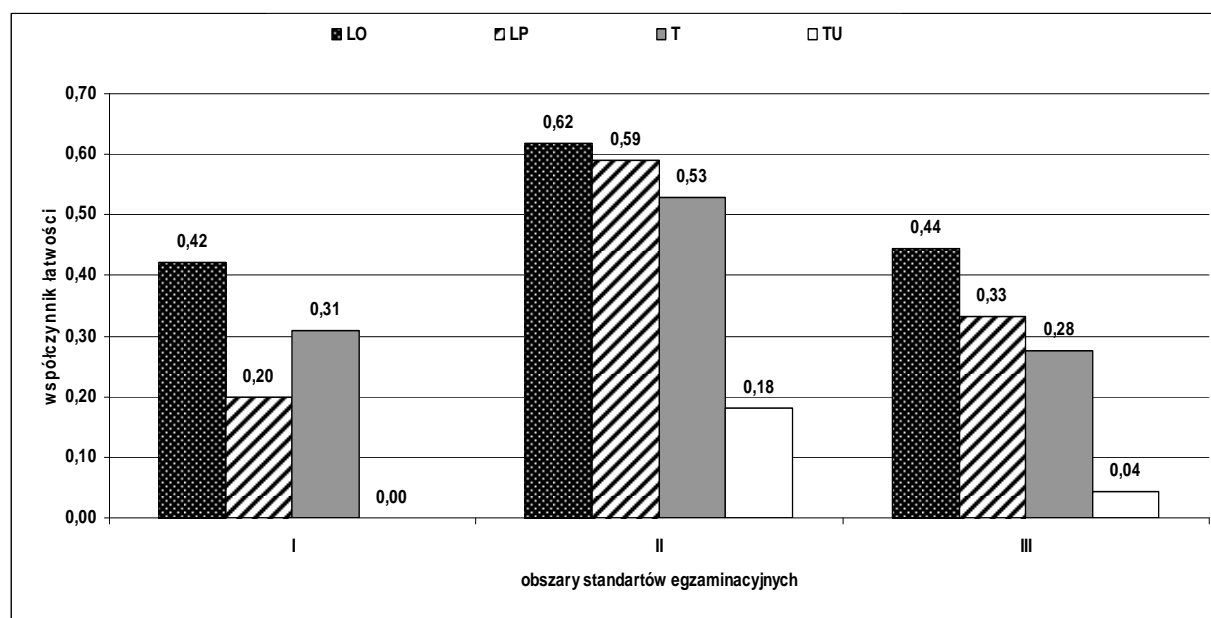

Współczynniki łatwości obliczane na podstawie wyników za opanowane przez maturzystów umiejętności z zakresu standardów wymagań egzaminacyjnych świadczą o tym, że zdający, także i w tym roku, nie wykazali się odpowiednim poziomem umiejętności określanych w standardach wymagań egzaminacyjnych. Najbardziej widoczne jest to w przypadku obszarów I i II, gdzie współczynnik łatwości jest poniżej 0,50. Współczynnik łatwości w obszarze I obniżył się w stosunku do roku 2010 aż o 0,33, nie przekroczył wartości 0,45. Podobną wartość (0,44) uzyskali zdający w obszarze III, ale w stosunku do roku 2010 pozostała ona mniej więcej na tym samym poziomie, obniżyła się tylko o 0,01. Nieco wyższy wzrost współczynnika w stosunku do roku poprzedniego uzyskali zdający tylko w obszarze II - 0,62, wzrost o 0,02 (w poziomie podstawowym też jest wzrost tylko w obszarze II), co wskazuje na to, że tylko w tym obszarze zdający wykazali się nieco wyższym poziomem umiejętności i wiedzy. Utrzymuje się zróżnicowanie współczynnika łatwości między poszczególnymi obszarami, chociaż jest nieco mniejsze niż w roku ubiegłym, zamyka się ono między 0,42 (w obszarze I) a 0,62 (w obszarze II) - różnica wynosi, więc 0,20, w roku 2010 wynosiła 0,34.

Zróznicowanie między poszczególnymi województwami w Okręgu jest niewielkie, podobne, jak w roku ubiegłym. Analizując wyniki w poszczególnych obszarach, to w obszarze II i III na najwyższym poziomie opanowali wiedzę i umiejętności zdający w województwie zachodniopomorskim, a w obszarze I w województwie lubuskim. Większe zróżnicowanie niż między województwami w opanowaniu umiejętności możemy zauważyć, analizując umiejętności w poszczególnych typach szkół ponadgimnazjalnych.

Dane na wykresie nr 8 przedstawiają porównanie współczynnika łatwości obliczonego na podstawie wyników za umiejętności z poszczególnych obszarów standardów egzaminacyjnych dla różnych typów szkół.

Wykres 8. Osiągnięcia absolwentów różnych typów szkół w zakresie wiadomości i umiejętności z poszczególnych obszarów standardów egzaminacyjnych na poziomie rozszerzonym.

Tak jak w ubiegłym roku i w latach poprzednich umiejętności badane przez zadania z tegorocznego arkusza w poziomie rozszerzonym najlepiej opanowali absolwenci liceów ogólnokształcących. Jednak w tym roku, po raz pierwszy, największą trudność mieli zdający, niezależnie od typu szkoły, rozwiązując zadania z obszaru I, tak, jak w poziomie podstawowym (ten problem widoczny był już na wykresie dotyczącym wyników w poszczególnych województwach Okręgu). We wszystkich typach szkół współczynnik łatwości dla tego obszaru standardów nie przekracza wartości 0,45, czyli umiejętności historyczne zostały opanowane przez statystycznego maturzystę w mniej niż 45%. W obszarze tym – znajomością faktografii i terminologii historycznej - w porównaniu do roku 2010, absolwenci liceów ogólnokształcących, techników i techników uzupełniających uzyskali wynik niższy o 0,33, absolwenci liceów profilowanych aż o 0,36.

W obszarze II, w stosunku do roku 2010, absolwenci liceów ogólnokształcących uzyskali wyższy wynik o 0,01, liceów profilowanych wyższy o 0,17, techników wyższy o 0,09, natomiast techników uzupełniających niższy o 0,07. W obszarze korzystania z informacji niższy wynik mają tylko absolwenci techników uzupełniających (w poziomie podstawowym mieli duży wzrost) .W obszarze III - jednakowo wynik wyższy w stosunku do roku ubiegłego uzyskali absolwenci liceów ogólnokształcących , liceów profilowanych i techników o 0,01, natomiast wynik niższy i to aż o 21 absolwenci techników uzupełniających (w poziomie podstawowym uzyskali w tym standardzie wynik najwyższy). Reasumując, najwyższe wyniki uzyskują absolwenci liceów ogólnokształcących, ale przyrost wiedzy we wszystkich typach szkół, z wyjątkiem technikum uzupełniającego jest taki sam.

Dane, umożliwiające szczegółową analizę współczynników łatwości dla poszczególnych zadań w arkuszu na poziomie rozszerzonym, przedstawiono na wykresie nr 9 i w tabeli nr 11.

Wykres 9. Współczynnik łatwości dla poszczególnych zadań na poziomie rozszerzonym

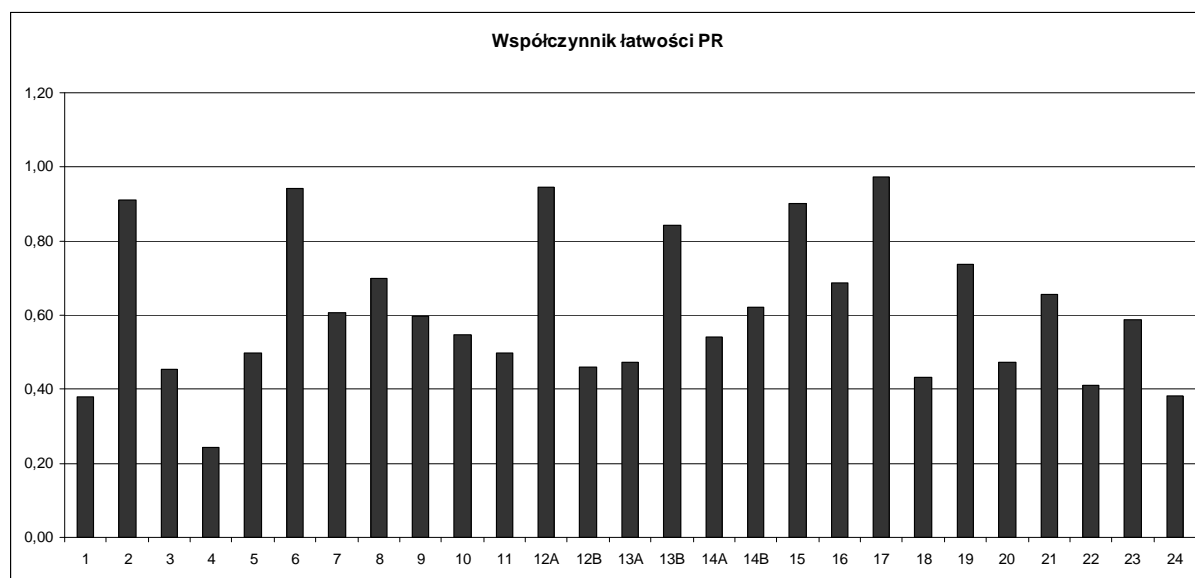

Tabela 11. Klasy łatwości zadań w arkuszu na poziomie rozszerzonym

Współczynnik łatwości	Zadanie	Numery zadań
0,00 – 0,19	bardzo trudne	brak takich zadań
0,20 – 0,49	trudne	1, 3, 4, 12B, 13A, 18, 20, 22, 24
0,50 – 0,69	umiarkowanie trudne	5, 7, 9, 10, 11, 14A, 14B, 16, 21, 23
0,70 – 0,89	łatwe	8, 13B, 19,
0,90 – 1,00	bardzo łatwe	2, 6, 12A, 15, 17,

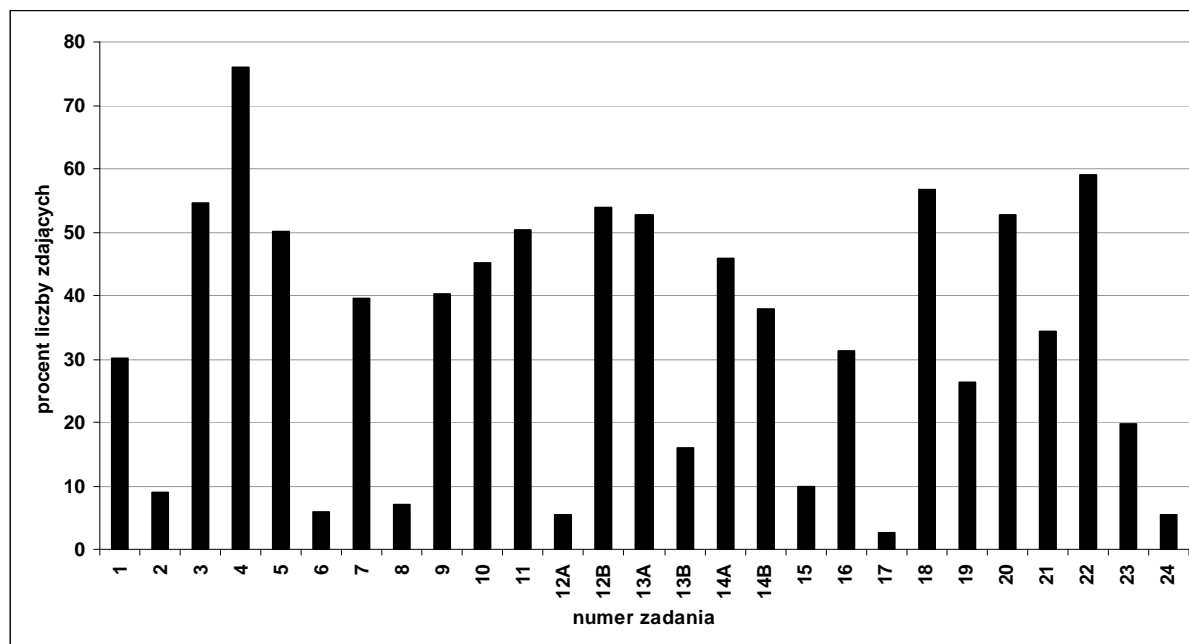
W arkuszu na poziomie rozszerzonym żadne z zadań nie było dla tegorocznych maturzystów bardzo trudne, tak, jak i w roku ubiegłym. Trudne dla zdających okazały się, również i tym razem, zadania, w których wymagana była podstawowa wiedza z zakresu historii Polski (zad. 12B, w którym należało podać wydarzenie, które wpłynęło na decyzję o przyłączeniu części Górnego Śląska do Polski, 13A, w którym należało na podstawie tekstu rozpoznać, że dotyczy on konferencji w Jałcie i podać rok tej konferencji) i historii powszechnej (zad. 1, 3, 20, 22) oraz umiejętność odczytania informacji ze źródeł historycznych: tekstu (zad.2, 13A, 18, 20, 22), mapy (zad. 3), fotografii (zad.4). Do tej kategorii zadań, tak jak w roku ubiegłym, zakwalifikowało się też zadanie rozszerzonej odpowiedzi (zad. 24.), czyli zadanie rozszerzonej odpowiedzi, w którym wymagano w wiedzy na temat zgodności przemian ustrojowych w Rzeczypospolitej w latach 1764 – 1795 z ideologią oświecenia oraz wiedzy, aby odpowiedzieć na pytanie, czy II RP była państwem demokratycznym. Do zadań umiarkowanie trudnych zaliczają się, między innymi, zadanie nr 7, w którym na podstawie tekstu należało podać nazwę wydarzenia, którym była unia lubelska, zadanie nr 10, w którym na podstawie opisu należało rozpoznać polskie powstania narodowe, zadanie nr 11, w którym na podstawie treści mapy i podanego przykładu należało nadać tytuł mapie, zadanie nr 21, w którym na podstawie źródła ikonograficznego trzeba było podać władcę Francji.

Bardzo łatwe dla zdających było 5 zadania, w których wymagano: umiejętności odczytania informacji ze źródła historycznego (w innych zadaniach sprawiło to zdającym problem, co może oznaczać, że problemem nie jest praca ze źródłami, lecz wiedza, która potrzebna jest do pracy ze źródłami, w tym wiedza z danej dziedziny czy okresu) i umiejętności odczytania danych statystycznych i sformułowania na ich podstawie wniosku.

Dla tegorocznych absolwentów zadania z arkusza na poziomie rozszerzonym okazały się, tak jak w roku 2010, umiarkowanie trudne, na co wskazuje współczynnik łatwości całego arkusza, wynosi on 0,50 (w roku 2010 – 0, 52, w roku 2009 - 0,49).

W analizie wyników warto również uwzględnić procent zdających egzamin, którzy nie podjęli lub błędnie rozwiązali poszczególne zadania z arkusza na poziomie rozszerzonym. Przedstawiono to na wykresie 10.

Wykres 10. Procent zdających, którzy nie podjęli lub nie rozwiązyali zadań z arkusza na poziomie rozszerzonym.

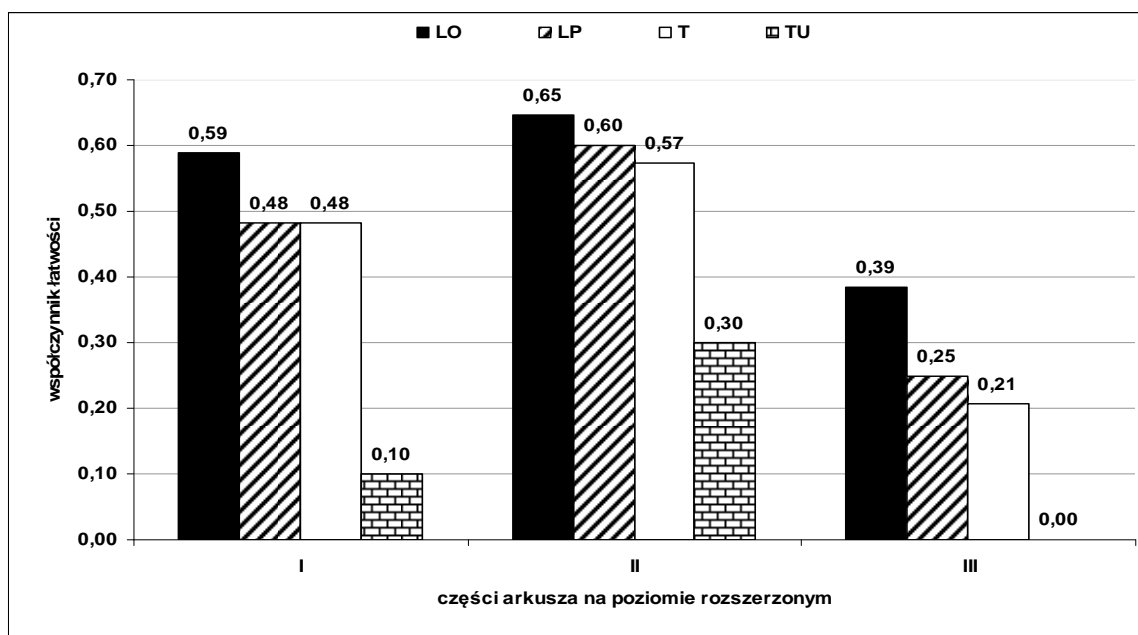

Największa liczba maturzystów (76%) nie udzieliła poprawnej odpowiedzi w zadaniu nr 4, w którym zdający miał rozpoznać na fotografii styl w sztuce. 59 % nie potrafiło na podstawie tekstu wskazać, właściwej republiki francuskiej, której tekst dotyczył. Ponad 50% zdających nie udzieliło poprawnej odpowiedzi w zadaniach: nr 3, 12B, 13A, 18, 20. W zadaniach tych kolejno należało uporządkować chronologicznie wydarzenia z historii starożytnej, podać wydarzenie, które wpłynęło na decyzję o przyłączeniu części Górnego Śląska do Polski, na podstawie tekstu rozpoznać, że dotyczy on konferencji w Jalcie i podać rok tej konferencji, podać nazwę opisanego w tekście sposobu sprawowania władzy w Rzymie i wyjaśnić dlaczego określano go *komedia republiki*, podać wzorce kulturowe, które wpłynęły na zmianę modelu władzy cesarskiej w Rzymie.

Na podstawie danych można stwierdzić, że również tegoroczni maturzyści nie wykazali się na zadowalającym poziomie umiejętnościami w pracy ze wszystkimi źródłami i często nie posiadali podstawowej wiedzy historycznej.

Każdą analizę piszących należy analizować na tle danego typu szkoły. Poniżej przedstawione są wyniki w 4. typach szkół.

Wykres 11. Osiągnięcia absolwentów różnych typów szkół w zakresie wiadomości i umiejętności z poszczególnych części arkusza na poziomie rozszerzonym

Dane przedstawione na wykresie potwierdzają, że najwyższe wyniki uzyskują nadal absolwenci liceów ogólnokształcących.

Bardziej niż w roku ubiegłym zróżnicowane są wyniki między poszczególnymi częściami, nieco mniejsze zróżnicowanie występuje między wynikami w części I i II. Najwyższe wyniki, tak jak w roku ubiegłym, uzyskali zdający w części II, ale w stosunku do roku 2010 są one niższe w przypadku absolwentów liceów ogólnokształcących o 0,09, techników uzupełniających o 0,020, natomiast wyższe w przypadku absolwentów liceów profilowanych o 0,09 i techników o 0,06. W części I absolwenci wszystkich typów szkół uzyskali wynik niższy niż w roku ubiegłym, najwięcej absolwenci techników uzupełniających, aż o 0,35. Natomiast w części III, tak jak i w roku ubiegłym, absolwenci wszystkich typów szkół, z wyjątkiem absolwentów technikum uzupełniającego uzyskali wynik wyższy w stosunku do roku poprzedniego o 0,07. Można stwierdzić, iż w tej części zdający zaczynają uzyskiwać coraz lepsze wyniki. Mimo to, wypracowanie pozostaje nadal jednym z najtrudniejszych, dla wszystkich absolwentów, częścią egzaminu maturalnego z historii.

W kontekście wyników warto zwrócić uwagę na wybory tematów – jednego z dwóch w arkuszu. Przypomnijmy, że w bieżącym roku zdający mogli napisać wypracowanie na temat:

1. *Scharakteryzuj przemiany ustrojowe w Rzeczypospolitej w latach 1764 – 1795. Oceń, czy były one zgodne z ideologią oświecenia.*
2. *Czy zgadzasz się z opinią, że II Rzeczpospolita była państwem demokratycznym? Swoje zdanie uzasadnij, uwzględniając przemiany ustrojowe w Polsce w latach 1918 – 1939.*

Informacje o wyborach tematów oraz średnich wynikach punktowych zamieszczono w tabeli nr 12.

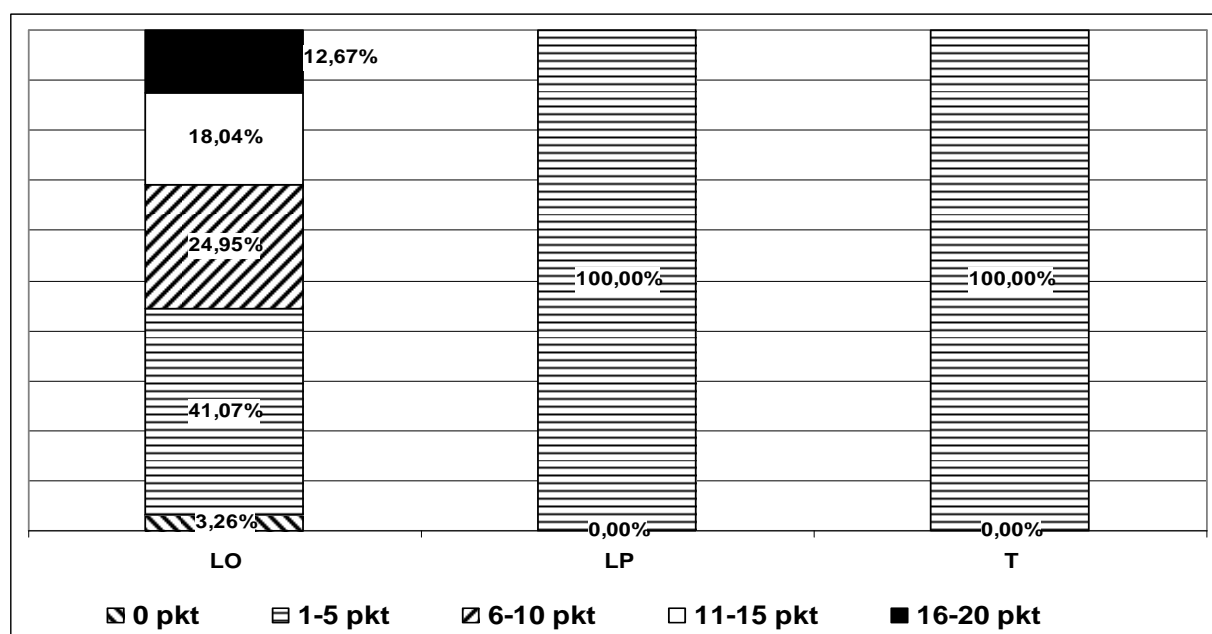
Tabela 13. Wybieralność i średnie wyniki punktowe tematów wypracowań wśród zdających egzamin maturalny z historii w Okręgu, województwach oraz w poszczególnych typach szkół

Absolwenci którzy wybrali	Okręg	Województwo:			Typy szkół:			
		L	W	Z	LO	LP	T	TU
Wybór tematów wypracowania								
Temat 1	33,16%	32,50%	33,52%	33,67%	33,88%	33,33%	10,34%	0,00%
Temat 2	66,08%	67,50%	66,48%	66,33%	66,12%	66,67%	89,66%	100,00%
Średnie wyniki punktowe uzyskane przez absolwentów								
Temat 1	7,91	8,74	7,64	8,31	7,94	5,00	2,33	Nie wybrano
Temat 2	7,36	7,93	7,05	8,06	7,44	5,00	4,35	0,00

W bieżącym roku szkolnym nastąpiło duże zróżnicowanie między wybieralnością tematu 1. i 2. z dużą przewagą wybieralności tematu 2. Podobnie często był on wybierany przez maturzystów w poszczególnych województwach Okręgu i analogicznie kształtował się w poszczególnych typach szkół.

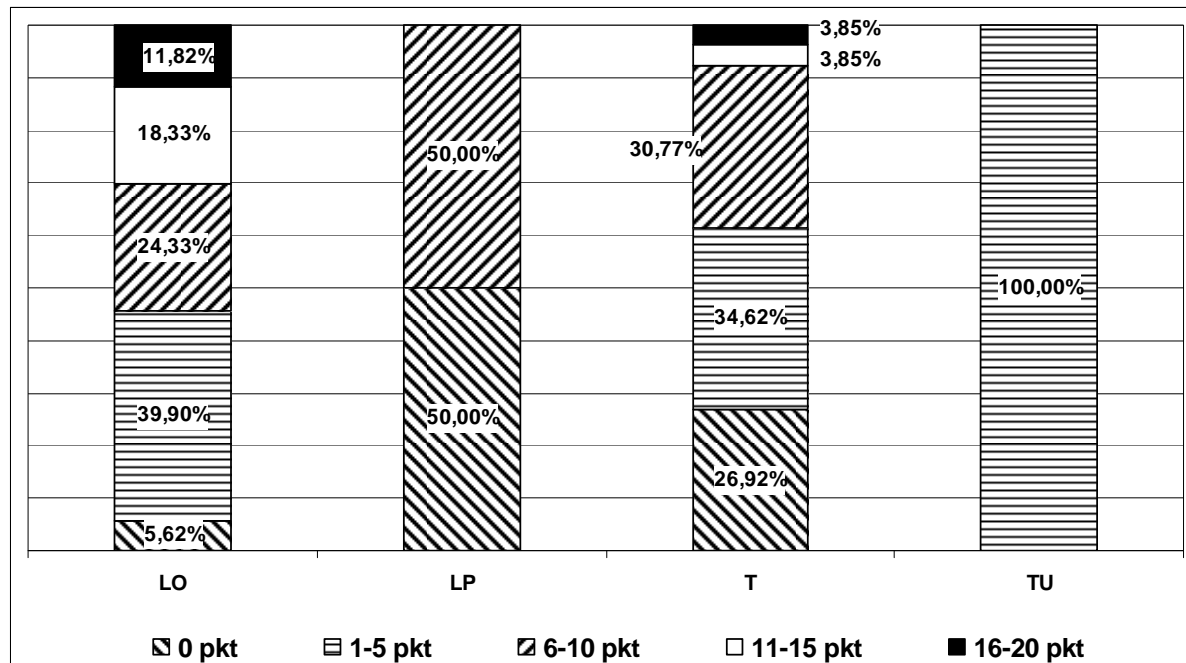
Wyniki uzyskane za zredagowanie zadania rozszerzonej odpowiedzi podczas tegorocznej matury przedstawiają wykresy nr 12, 13, 14.

Wykres 12. Rozkład wyników absolwentów różnych typów szkół za zadanie rozszerzonej odpowiedzi (wypracowanie) – temat 1.

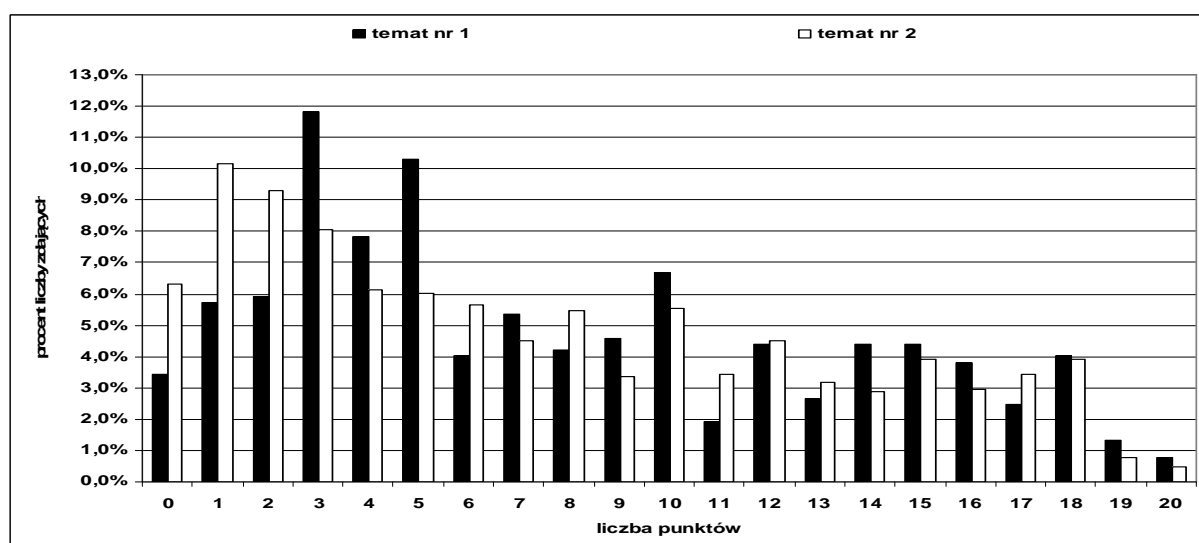
Uwaga: w liceum profilowanym i technikum pisało po jednym maturzyscie, dla danej szkoły jest to wynik jednego absolwenta.

Wykres 13. Rozkład wyników absolwentów różnych typów za zadanie rozszerzonej odpowiedzi (wypracowanie) – temat 2.

Uwaga: W technikum uzupełniającym pisał jeden maturzysta, jest to wynik tylko tego absolwenta, w liceum profilowanym pisało dwóch maturzystów, są to, więc tylko wyniki tych dwóch maturzystów.

Wykres 14. Rozkład wyników punktowych za zadanie rozszerzonej odpowiedzi w zależności od wyboru tematu

Rozkład wyników, tak jak w latach ubiegłych, jest zróżnicowany ze względu na typ szkoły i wybrany temat. Najwyższe wyniki tradycyjnie osiągnęli absolwenci liceów ogólnokształcących, czterech otrzymało najwyższy wynik, tj. 20 pkt. Jednak najwyższy poziom – IV (16 pkt – 20 pkt) uzyskali absolwenci liceów ogólnokształcących i po raz pierwszy techników (pisząc temat 2.). Największy procent wśród piszących temat 2. (trudno omówić wyniki wśród piszących temat 1., ponieważ w liceum profilowanym i technikum było po jednym piszącym), którzy osiągnęli poziom I (1 pkt – 5 pkt), wyłączając piszących z liceum profilowanego (dwie osoby) i technikum uzupełniającego (jedna osoba), uzyskali również absolwenci liceum ogólnokształcącego, wynik jest porównywalny z rokiem ubiegłym. Natomiast wśród piszących w technikach, taki wynik uzyskało o wiele mniej piszących niż w roku ubiegłym, różnica wynosi 26,92 punktów procentowych. Średni wynik w temacie 1. wynosi 7,95 pkt (uwzględniając wszystkie typy szkół), a w temacie 2. 7,35 pkt (również przy uwzględnieniu wszystkich typów szkół). Piszący temat 2. uzyskali tylko nieznacznie niższe wyniki, co dowodzi, że trudność obu tematów była w tym roku wyrównana, a piszący przygotowani do obu tematów na mniej więcej tym samym poziomie. Uzyskane wyniki są jednak nadal niezadowolające, na co wskazują średnie arytmetyczne i stosunkowo wysoki procent piszących, którzy uzyskali wyniki w poziomie I (1-5 pkt).

U maturzystów piszących zarówno temat 1., jak i 2. wystąpiły te same problemy, co w latach poprzednich, czyli problemy z selekcją informacji, uogólnianiem i syntetyzowaniem, wielu nie potrafiło formułować wniosków i oceny. Niepokoić winna niska sprawność językowa absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

III. Wnioski:

- Nadal utrzymuje się tendencja spadkowa zainteresowania historią w porównaniu z latami ubiegłymi. Historię wybiera coraz mniej uczniów, w tym roku było to 3.467 (w roku 2010 było 4.252) zdających w Okręgu.
- Piszący uzyskali niższy średni wynik, zarówno w kraju jak i w Okręgu, w stosunku do roku 2010. W Okręgu zdający uzyskali nieco wyższy średni wynik od tegorocznego wyniku krajowego zarówno w arkuszu poziomym podstawowego – 50,50% (w kraju 50,25%), jak i rozszerzonego – 51,61% (w kraju 50,38%).
- W tym roku zwiększył się nieco rozstęp w uzyskanych wynikach w poszczególnych województwach.
Średni wynik w poszczególnych województwach w arkuszu poziomym podstawowego wynosi: w województwie lubuskim – 50,29%, wielkopolskim – 49,88%, zachodniopomorskim – 51,76%; w arkuszu poziomym rozszerzonego: w województwie lubuskim – 54,44%, wielkopolskim – 50,48, zachodniopomorskim – 53,65%.
- Pogłębiło się zróżnicowanie między powiatami w zakresie uzyskiwanych przez maturzystów wyników. W poziomie podstawowym, w województwie lubuskim najwyższy wynik jednego z powiatów to 61,50%, a najniższy 44,67%, w województwie wielkopolskim najwyższy 66,71%, najniższy 37,38,

w województwie zachodniopomorskim najwyższy 58,88%, najniższy 44, 70%. W poziomie rozszerzonym w województwie lubuskim najwyższy wynik w jednym z powiatów to 71,00%, najniższy 26,00%, w województwie wielkopolskim najwyższy 65,11, najniższy 35,00%, w województwie zachodniopomorskim najwyższy 65,60%, najniższy 37,50%.

- Mniejszy wpływ, niż w latach poprzednich, ma typ szkoły, którą absolwenci ukończyli.
- Kolejny raz maturzystom nie sprawiły problemów zadania z podanymi danymi, takimi jak tabele, wykresy, tablice genealogiczne, mapy, z których należało odczytać dane lub informacje.
- Egzamin maturalny, tak jak w roku ubiegłym, ukazał słabe strony edukacji historycznej (lub podejścia maturzystów do tej edukacji). Nadal problemem jest brak elementarnych wiadomości przedmiotowych, takich jak: znajomość dat, nazwisk, faktów, pojęć, które występują na wszystkich etapach kształcenia historycznego. Przykładem może być nieumiejętność skojarzenia informacji na plakacie z napisami „TAK, TAK, TAK” z referendum w Polsce w 1946 r., nieznamość nazw grup społecznych w średniowiecznym mieście, brak podstawowych informacji na temat kongresu wiedeńskiego, dat ważnych wydarzeń z historii powszechnej i historii Polski. Trudność sprawiła zdającym, kolejny raz, praca ze źródłem kartograficznym i rozpoznanie stylu w sztuce na podstawie na fotografii oraz fakty dotyczące historii najnowszej – informacje dotyczące postanowień konferencji w Locarno, informacje dotyczące przyłączenia Górnego Śląska do Polski, konferencji w Jałcie i wydarzenia z okresu rządów Edwarda Gierka – strajki w 1976 r. i powstanie Komitetu Obrony Robotnika.
- Wypracowanie nadal jest jednym z najtrudniejszych zadań dla absolwentów. Kolejny raz ujawniło ono nieprzygotowanie wielu maturzystów, którzy mieli trudności z realizacją tematu. Podobnie jak w latach ubiegłych, problemem była selekcja materiału rzeczowego, dobór faktów, analiza problemu, wskazanie przyczyn i następstw oraz wyciągnięcie wniosków i ocena, a co za tym idzie, ujęcie wypracowania w spójną i logiczną całość. Wydaje się, iż nadal nie ćwiczy się syntezy i analizy problemu oraz umiejętności przygotowania dłuższej wypowiedzi pisemnej. Stąd też wielu piszących jest rozczarowanych swoimi wynikami egzaminacyjnymi, gdyż za to zadanie uzyskują niewielką liczbę punktów, albo nie uzyskują ich wcale.
- Mimo sugerowanego problemu w latach ubiegłych, odpowiedziach zdających nadal pojawiają się błędy, które wynikają z niedokładnego przeczytania i zrozumienia polecenia przez zdających.

Aneta Sarbinowska-Murawiecka